

85H-22

M 77

GURI MIÇINOTI

NË RRUGËN
MË AKULL

SSH-32
14177

SSH-32
S

GURI MIÇINOTI

NË RRUGËN ME AKULL!

— TREGIM —

~~47640~~

BUKLIOTEKA E SHKËMBIT
G. FRASHËRI

2713

SHTËPIA BOTONJËSE «NAIM FRASHËRI»

**SHOKËVE TË MI SHOFERA, QË U KËRLESHËN
ME AKULLIN PËR KALIMIN E QAFTHANËS,
NË DIMËRIN E SIVJETËM, UA KUSHTOJ
KËTË TREGIM**

AUTORI

Tashti ishim tre. Kiçoja përpiqte këmbët mbi akull, si të lozte «devolliçen». Poshtë, nën napën e hollë dhe të tejdukshme të mjegullës, fshiheshin dritat e Prenjasit, që u përngjanin xixëllojave. Ishte ftohtë. As edhe jaka e mushamasë, e veshur me gëzof, nuk m'i ngrohte veshët e skuqur, që shpoheshin nga mijëra gjëlpëra të padukshme, dhe që më sillnin dhembje. Mihali, i pakët dhe i verdhë, fshihte kokën e vogël nën qaforen e gjatë; zvogëlonte sytë e vegjël dhe të bardhë, si të bindesh që ata ishin në zgavrat e tyre.

— Folë, Mihal! Si do të bëjmë?

— Nuk dal para Kiços. Ai është më i gjatë dhe më i madh. Le të vendosë, dhe u bëftë e tija.

— E kemi shok. S'bën ta lëmë vetëm. — Tha me ngadalë «i gjati» ynë.

— Atëhere do të kthehemi?

— Unë ashtu them, të shikojmë ç'u bë.

— U vendos. Ktheje maqinën, Mihal.

— Pse, unë i pari?

— Kush të jetë?

— Ti!

— Po është maqina jote para meje?!

— Nuk prish punë ajo, nuk prish punë...

— Mos u grindni kot. Do të shkoj vetë i pari.

Nuk le njeri të kalojë i pari!

Pa e tjerrur më gjatë bisedën, trupi i Kiços

i lartë si një shtyllë telefoni, u mbështoll dhe u fsheh nga dera e kabinës që kërciti me rrëmbim përballë krahut të tij. Motorët ulërinë. Skapamentoja nxori shtëllungat e zeza të tymit.

— Mos më rrini si gurë kilometrazhi... Vështroni prapa, ka vend për të kaluar apo jo?!

Bishti i karrocërisë, i skuqur nga minerali i njomur i hekur-nikelit, dukej si lëkura e një bishe të madhe që është rjepur vetëm para disa minutave...

— Ecë... ecë... Stop!

— Ç'pate?

— Është kanal!

— Mos mbetemi?

— Frikë është!

Dhe mbeti. Megjithëqë motori buçiste fort, megjithëqë rrotat e veshura me zinxhirë kafshonin gjithë inat anën e kanalit, maqina s'dolli që s'dolli. Kiçoja u nevrikos dhe shau rëndë nën buzë. Ne shoferët, të gjithë, shajmë nëpër dhëmbë në të tilla raste. Vetëm se këtë e bëjmë me shumë kujdes dhe takt. Është, s'i të thuash, një detal në torbën e zanatit që ushtrojmë. Po kjo nuk do të thotë që ne jemi të papërmbajtur.

— Kavon!

— T'ja vemë?

— U pa puna.

Litari i çeliktë, që në gjuhën tonë është pagëzuar me emrin e shkurtër kavo, ka një fuqi të veçantë. Ai përdoret vetëm atëhere kur maqina është pa motorino dhe krejt e pazonja të dali jashtë nga çdo «kurth». Në dimër kavoja është më e nevojshme se një pallto e bukur, e gjatë dhe gjithë qime gëzofi! Ne kemi respekt për atë, e mbështjellim ku-

tullaç dhe e vendosim me kujdes në kasetë. Është diçka e shenjtë, e domosdoshme dhe pa të mbetesh në baltë kur të duash. Kavoja për maqinën është si vigu për një të plagosur. Shoferët e tjerë që s'e kanë qejf dhe kaq këtë mikeshën tonë, përplasnin këmbët dhe bëjnë bera dhe rrufera, që ua kanë marrë nga kaseta vetëm dy minuta më parë nga çasti kur kanë mbetur në atë gropë të flamosur. Kjo është përvoja e viteve në zanat. Po Kiçoja e kishte mbështjellë dhe me leckë anës si të donte ta mbante ngrohët, ashtu siç mbështjell nëna foshnjën me pelena. Jo më kot kavos së Kiços i thërresim: «Kavoja në Pelena».

— Hap sytë mos humbësh leckën!

— Ç'djall e do?

— Mbylle atë gojë dhe vështro mos e hidh leckën. Përton, hë?

— Dhe hekuri u dashka veshur?!

— Ta merr mendja! Pandeh se s'ka të ftohtë ai?!

— Lerini shakatë. — Ndërhyni me nxitim Mihali. Luani duart se, për besë, na hyri të ftohtit në palcë!

Lecka ishte lidhur fort dhe kalbur në disa vende, ku skuqte nga ndryshku i metalit më keq se spontet e maqinave tona.

— Hë, të shkretën! Të lëna i ke ato?

— Është lidhur pisk!

— Dëngëla! Je i lënë nga duart. — Pastaj me të shpejtë zbriti nga kabina dhe e rrëmbeu në duart e mëdha kavon e lidhur si në djep. E kuptoi që kishte gabuar për sharjen që më kish bërë, por dhe guxim nuk pati që të më kërkonte ndjesë. Nejse, në të tilla raste, e kemi zakon të mos vemë re të mirat dhe të këqiat e shokëve. Shkaku që, se kavoja me

«pelena» e teproi shumë dhe na bëri që të dyve nevrikë. Pastaj me duar të gjakosura e vumë kokën e saj në ganxhën e parakolpos, kurse bish-tin në takon e maqinës sime.

— Me ngadalë.

— Mirë.

— Mihalkë! Mos më rri si xhollo¹⁾ me duart mënjanë, po rrëmbe një gur, që ta kesh për t'ja vënë maqinës së parë, që të mos trokaremi.

— Mirë e ke ti, Kiço, por pse s'pyet a zihet me duar guri në këtë ciknë!

— Leri nazet. Fillove nga dëcklat. Oj! Të pri-shen maqinat se t'u grikan duart ty! Pse për piano i ruan ato ti?!

E pashë Mihalin që mblodhi buzët dhe u nis duke i përdredhur me djallëzi. Pastaj gjithë dembellëk se si i ra një guri të ngrirë me majën e këpucës. Guri ishte lidhur me tokën për jetë a vdekje; mbi të, një cipë akulli e veshte si nailon.

— Me levën e krikos godite!

— Ku ta gjej?

Kiçoja zbriti me tërbim nga kabina dhe gjithë inat e mori levën nga kasetja e hapur dhe ju turr gurit të pabindur. Mihali u zbraps si të kishte frikë se mos gjithë ai inat shkarkohej mbi të. Pastaj, me ato topanxhat e mëdha si të ariut, Kiçoja e rrëmbeu atë dhe ja hodhi para këmbëve Mihalit.

— Për asgjë nuk je i zoti!

Qesha nën buzë dhe i dhashë gaz maqinës duke lëshuar me kujdes freksionin. Vështroja pedalin që

---

1) njeri hutaq.

ngjitej lart me ngadalë dhe veshët i mbaja bigë përpjetë.

Pastaj nxora kokën jashtë. Ndesha në sytë e zez të Kiços, që më jepnin të kuptoja se çdo gjë ishte në rregull. Me këmbën e djathtë i rëndova pedalin të gazit dhe maqina u lëshua përpara me gjithë forcën, si të donte të merrte fluturim përpjetë në qiell. Një zhurmë, pastaj një kërcitje e fortë dhe, më në fund, një fërshëllimë e gjatë që çau qiellin dhe mbyti zhurmën e motorit më bëri të kthej kokën drejt. U vrava në kornizën e xhamit të hapur.

— Mos mbaj frena!

E ndjeva që maqina mori mbrapsht. Atëhere, me një ndjenjë përgjegjësie, e lëshova freksionin në fund dhe i dhashë gaz. Pedali u ngjesh fort poshtë nga këmba. Megjithatë maqina shkiste prapa, poshtë, si ta tërhiqte një magnet i fuqishëm stërmadh, që s'i shqitesh dot. Djersët më binin në ballë. Ato shkisnin si të ishin bila, poshtë në faqe, në zverk, ndërsa unë e rëndoja këmbën e djathtë poshtë, deri sa ajo humbi ndjenjat dhe u mposhi. Mihali nuk u tregua i shkathët. Kiçoja ja rrëmbeu gurin nga duart. Pastaj, pa marrë parasysh rrezikun, i afrohet rrotave dhe e lëshon atë atje. Një lëkundje, pak zbythje dhe maqina, më në fund, u ndal si t'i ish vënë një dorë e madhe, e fuqishme në spantin e prapmë të saj. Bashkë me ajrin që lëshohej nga valvula e frenave, shpërtheu dhe «ahu» im nga gjoksi. Pastaj, i dërsirë, zbrita nga maqina, pa çarë kokën për të ftohtin që ishte jashtë. Pamje e llah-tarshme. Maqina ish ndalur larg asaj të Kiços, por vetëm dy gishtërinj larg greminës! Nga larg të dukej sikur rrotat e anës së majtë do të binin në çast në honin e thellë dhe të zi.

— U trembe?

— Jo!

— Pisk e pate!

— Mos u godit maqina jote?

— Nuk ndodhi gjë.

— Si do t'ja bëjmë?

— Ta heqim!

— Nuk do të jetë keq ta ndezim një herë?

— Mirë të vajti në mend. Ta ndezim.

Kokën e skuqur të çigares e mbështillnim me pëllëmbët e duarve që nuk i ndjenim. Më kot përpiqeshim t'i ngrohim.

— Nuk do të ishte keq të kishim konjak?

— Fillove ti, Mihal, përsëri?

— Ashtu, kot e thashë se është ftohtë.

— I kam dhënë fjalën Partisë, atë s'do ta vë në buzë dhe pikë.

— Këtu s'ka njeri tjetër?

— Pusho! Mihal, e teprove — ndërhyra në bisedë duke përpjekur këmbët që më shponin nga dhimbja.

— Për besë e kemi pisk.

— Megjithatë do të dalim!

— U këput dhe kavoja?

— Do ta lidhim.

— Do ta lidhim.

— Si thua ti, Mihal?

— Ç'të them! Këtoja është më i gjatë; ai le të vendosë.

— Më hëngre mëlçitë me këtë fjalë «Këtoja është më i gjatë».

Nata u shtri e tëra, ajo pushtoi dhe majën tek ndodheshim. Hijet e ftohta të trupave tonë lë-

viznin mbi kavon e shtrirë poshtë në akullin që shkëlqente nga prozhektorët. Duket i bukur dhe gjithë nur akulli në dritë. Po për ne ishte një luks lidhja e kavos mbi një bazament akulli të ndritshëm si diamanti. S'di sepse m'u kujtuan parketi i «Turizmit» dhe shkëlqimi i tij. Vetëm se akulli ua kalon atyre mijëra herë nga bukuria, por jo nga ngrohtësia.

— Ej, poet! Re në mendime! Ndihsomë ta lidhim kodoshkën.

Këmba e madhe, e ngarkuar krejt me gozhdë, e mbërthen litarin e çeliktë si të dojë t'i zerë frymën. Pastaj me duart që s'ndjehen e të bëra kallkan, e zëmë atë duke shtërnguar nofullat nga dhembja dhe, me një mundim të papërshekrueshëm, duke shkruirë gjithë forcat, i përvishemi betejës së heshtur, që të shpon duart dhe gjakos akullin e pastër, i cili shkëlqen nga drita e prozhektorëve!

Çeliku, ky gërshet metali, i ashpër, i egër nga vetë natyra, i sertë dhe i pabindur nga cikna, përdridhej mbi duart e gjakosura dhe, si një gjarpër të cilit i është zënë bishti nga shputa e një këmbe të fuqishme, rezistonte më keq se një bishtë e zënë në çark. Inati na kishte errësuar sytë, na kishte mposhtur lodhjen, dhimbjen, të ftohtit. E çfarë do të nxirrte me kundërshtimin e saj ajo kavo e thurur si gërshet? Mos vallë e gënjente mendja se do të na mposhte me tekat e saja? Çfarë budallaqe po të mendonte pikërisht kështu!

Pështymë pëllëmbët për herë të fundit dhe, si të kishim marrë fuqi të reja, ju futëm edhe një herë, me tërë forcat dhe, si për çudi, si të ishte trembur nga sulmi ynë i papërmbajtshëm, e futi kokën në lak, më keq se një nuse e bindur.